

Sygn. akt XXIII Ga 2182/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bolesław Wadowski
Sędziowie:	SO Bernard Litwiniec SO Monika Skalska (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Magdalena Ratyńska

po rozpoznaniu w dniu 6 kwietnia 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W.

przeciwko K. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 3 kwietnia 2017 r., sygn. akt XV GC 4190/15

1. oddala apelację;
2. zasądza od K. P. na rzecz Syndyka Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO Bernard Litwiniec SSO Bolesław Wadowski SSO Monika Skalska

Sygn. akt XXIII Ga 2182/17

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 30 listopada 2015 r. Syndyk Masy Upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W. domagał się zasądzenia od K. P. kwoty 29 274,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lipca 2015. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. i pozwaną łączyła umowa, której przedmiotem było świadczenie przez pozwaną na rzecz upadłego usług prawnych. Jednocześnie pozwana jest małżonkiem członka zarządu spółki. W okresie od dnia 27 października 2014 r. do dnia 27 marca 2015 r. pozwana wystawiła na rzecz upadłego siedem faktur VAT na łączną kwotę 29 274,00 zł. Faktury te zostały w całości zapłacone. W dniu 11 czerwca 2015 r. tut. Sąd X Wydział Gospodarczy ogłosił upadłość (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością obejmującą likwidację majątku dłużnika. Powód wskazał, iż w podstawą dochodzonego roszczenia jest art. 128 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze.

W odpowiedzi na pozew K. P. domagała się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. Pozwana wskazała, że ratio legis przepisu art. 128 p.u.n. jest ochrona praw wierzycieli i domniemanie, że dłużnik zagrożony upadłością w ostatniej chwili wyzbywał się majątku na rzecz osób najbliższych. Tymczasem w okolicznościach sprawy pozwana świadczyła na rzecz upadłej spółki usługi od 2005 r., co obala zarzut fikcyjności umowy i celowości działania dłużnika. Podała, iż spółka zawarła z nią umowę by ograniczyć koszty działalności, gdyż stawki stosowane przez pozwaną były wielokrotnie niższe od cen usług świadczonych na rynku przez inne kancelarie prawne. Wskazała, że świadczona na rzecz upadłego obsługa prawna nie spowodowała ubytku jego majątku a wręcz go zwiększyła, zaś celem działania upadłego nie było pokrzywdzenie wierzycieli.

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie nakazał K. P. zwrócenie do masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej w W. kwoty 29274 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 28 lipca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty (pkt. I), a w pkt. II zasądził od pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 2417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i ocenie prawnej:

K. P. pozostaje w związku małżeńskim z P. P., który w okresie od 11 marca 2011 r. do 3 kwietnia 2015 r. pełnił funkcję prezesa zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W..

K. P. po raz pierwszy nawiązała współpracę ze spółką w 2005 roku i z przerwami kontynuowała ją do 2015 r.

W dniu 27 maja 2014 r. strony podpisały umowę o świadczenie obsługi prawnej i consultingowej na czas nieokreślony. Zgodnie z § 5 umowy z tytułu wykonywanej obsługi prawnej K. P. miała otrzymywać wynagrodzenie miesięczne w kwocie 3 300,00 zł netto miesięcznie plus podatek VAT. (...) sp. z o.o. zobowiązała się zlecać K. P. stałe konsultacje, opinie, porady w wymiarze nie przekraczającym 20 godzin miesięcznie. Usługi prawne świadczone powyżej limitu 20 godzin miesięcznie miały być płatne w wysokości 100,00 zł netto za 1 godzinę pracy.

W okresie od dnia 27 października 2014 roku do dnia 27 marca 2015 roku K. P. wystawiła na rzecz (...) sp. z o.o. w W. następujące faktury VAT:

- nr (...) z dnia 27 października 2014 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-31.10.2014 r. z terminem płatności określonym na dzień 03 listopada 2014 r.,

- nr (...) z dnia 28 listopada 2014 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-30.11.2014 r. z terminem płatności określonym na dzień 05 grudnia 2014 r.,

- nr (...) z dnia 29 grudnia 2014 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-31.12.2014 r. z terminem płatności określonym na dzień 05 stycznia 2015 r.,

- nr (...) z dnia 27 stycznia 2015 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-31.01. 2015 r. z terminem płatności określonym na dzień 03 lutego 2015 r.,

- nr (...) z dnia 16 lutego 2015 r. na kwotę 4 920,00 zł brutto tytułem obsługi prawną świadczoną powyżej 20 miesięcznego limitu z terminem płatności określonym na dzień 23 lutego 2015 r.,

- nr (...) z dnia 28 lutego 2015 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-28.02. 2015 r. z terminem płatności określonym na dzień 07 marca 2015 r.,

- nr (...) z dnia 27 marca 2015 r. na kwotę 4 059,00 zł brutto tytułem obsługi prawnej za okres 01-31.03.2015 r. z terminem płatności określonym na dzień 27 marca 2015 r.

Powyższe faktury zostały zapłacone przez (...) sp. z o.o. w okresie od dnia 3 listopada 2014 r. do dnia 31 marca 2015 r.

W dniu 10 kwietnia 2015 r. (...) sp. z o.o. w W. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości.

Postanowieniem z dnia 11 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie X Wydział Gospodarczy w sprawie o sygn. akt X GU 476/15 ogłosił upadłość (...) sp. z o.o. obejmującą likwidację majątku dłużnika.

Pismem datowanym na dzień 15 lipca 2015 r. Syndyk Masy Upadłości (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej wezwał K. P. do zwrotu w terminie do dnia 27 lipca 2015 r. kwoty 29 274,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi, z tytułu nienależnie pobranego wynagrodzenia za czynności odpłatne dokonane z upadłym w terminie 6 miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. K. P. nie dokonała zapłaty.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów oraz na podstawie zeznań świadków K. M. oraz J. P..

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne, szczere, logiczne, precyzyjne i spójne zarówno wewnętrznie, jak i z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Ponadto w toku postępowania nie ujawniły się żadne okoliczności uzasadniające odmowę przyznania omawianym zeznaniom waloru pełnowartościowego dowodu w niniejszej sprawie.

Sąd na podstawie art. 227 w zw. z art. 217 § 3 k.p.c. pominął dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu ekonomii uznając, że okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy zostały dostatecznie wyjaśnione.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód dochodził zwrotu kwoty 29 274,00 zł w oparciu o dyspozycję art. 128 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2012 r. poz. 1112). Zgodnie z tym przepisem czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem (...) są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości. Przepis ten stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką lub osobą prawną, dokonanej z jej współnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami, jak również ze spółkami powiązаныmi, ich współnikami, reprezentantami lub małżonkami tych osób.

Stosownie do art. 134 ust. 1 p.u.n. jeżeli czynność upadłego jest bezskuteczna z mocy prawa, to co wskutek tej czynności ubyło z majątku upadłego lub do niego nie weszło, podlega przekazaniu do masy upadłości, a gdy przekazanie w naturze jest niemożliwe, do masy upadłości powinna być wpłacona równowartość w pieniądzu.

Sąd Rejonowy wskazał, że spór dotyczył wykładni przepisu art. 128 p.u.n., w szczególności zaś tego, czy bezskuteczność odpłatnych czynności prawnych dokonanych w warunkach wskazanych w przepisie następuje niejako automatycznie, w każdym przypadku, czy też wyłącznie wówczas, gdy czynności upadłego dokonane były w celu pokrzywdzenia wierzycieli.

Pozwana stała na stanowisku, że stwierdzenie bezskuteczności czynności poprzedzić należy badaniem, czy zamiarem upadłego było pokrzywdzenie wierzycieli oraz czy dokonana czynność miała charakter fikcyjny, ukierunkowany

wyłącznie na wyprowadzenie środków z majątku dłużnika. Powód z kolei argumentował, że bezskuteczność istnieje z mocy samego prawa, zaś ocena czy i jaki wpływ czynność prawna wywarła na majątek upadłego nie ma znaczenia.

Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz treść art. 60 kc Sąd I instancji uznał, że spełnienie świadczenia pieniężnego w wykonaniu zobowiązania należy uznać za czynność prawną w rozumieniu także art. 128 p.u.n. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 1992 r., sygn. akt I PZP 19/92, OSNC 1992/9/166, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2005 r., sygn. akt II CK 592/04, OSP 2006/3/36, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2009 r., sygn. akt I CSK 154/09, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2012 r. II CSK 546/11, OSNC 2013/2/24, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt IV CSK 157/13 - w każdym z tych orzeczeń w sposób jednoznaczny przyjęto, że spełnienie świadczenia pieniężnego w wykonaniu zobowiązania spełnia kryteria czynności prawnej odpłatnej w rozumieniu art. 128 Prawa upadłościowego i naprawczego). Jeżeli spełnione przez przyszłego upadłego świadczenie odpowiada treści jego zobowiązania, następuje zmniejszenie stanu pasywnego przyszłej masy upadłości do wysokości odpowiadającej wysokości spełnionego świadczenia oraz powiększenie majątku wierzyciela o kwotę, o którą był uprzednio uszczuplony.

Przechodząc do oceny zarzutów pozwanej przeciwko żądaniu pozwu Sąd Rejonowy wskazał, że celem regulacji wprowadzonej przez przepisy art. 128 i 134 p.u.n. jest to, aby czynności prawne zdziałane przez upadłego z określonym kręgiem podmiotów nie wpływały negatywnie na możliwość zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym wszystkich wierzycieli.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej, że aby doszło do zaistnienia bezskuteczności czynności prawnych opisanych w art. 128 p.u.n. konieczne jest stwierdzenie, że czynności te miały charakter fikcyjny zaś ich celem było pokrzywdzenie wierzycieli, Sąd Rejonowy wskazał, że przesłanka taka nie wynika z tego przepisu. O tym, jakie czynności prawne są z mocy prawa bezskuteczne przesądza treść przepisu art. 128 p.u.n. Jedyne kryteria, jakie wskazuje ustawa to czas dokonania czynności oraz stopień pokrewieństwa. Art. 128 p.u.n. nie uzależnia sankcji bezskuteczności czynności prawnej odpłatnej od tego, jaki był cel zdziałanej czynności, czy jej strony miały świadomość pokrzywdzenia wierzycieli, bądź czy działały z takim zamiarem. Nie ma też znaczenia, czy upadły w zamian uzyskał zapłatę bądź inne świadczenie wzajemne. Jeżeli tak się stało, zastosowanie ma art. 134 § 2 p.u.n. umożliwiający zwrot świadczenia wzajemnego osobie trzeciej, o ile znajduje się w masie upadłości oddzielnie od innego majątku lub gdy masa upadłości jest nim wzbogacona, a w innym wypadku osoba trzecia może dochodzić wierzytelności w postępowaniu upadłościowym.

W sytuacji precyzyjnego określenia przesłanek bezskuteczności w stosunku do masy upadłości czynności prawnych dokonanych w warunkach wskazanych w przepisie, próby konstruowania dodatkowych warunków czy konieczności ustalenia zajścia dodatkowych przesłanek, nie wymienionych w przepisie, nie mogą odnieść skutku.

Skoro upadła spółka dokonała zapłaty na rzecz pozwanej należności z faktur wskazanych w treści pozwu w okresie 6 miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości, zaś pozwana pozostaje w związku małżeńskim z osobą będącą w tym czasie prezesem zarządu upadłego, to jest to wystarczające dla stwierdzenia, że zapłata przedmiotowego długu jest bezskuteczna w stosunku do masy upadłości.

W ocenie Sądu nie miały również znaczenia dla oceny zasadności powództwa podnoszone przez pozwaną okoliczności, że świadczenia spełnione przez upadłego w okresie 6 miesięcy poprzedzających wniosek o ogłoszenie upadłości zostały zrealizowane na podstawie umowy zawartej dużo wcześniej. Spłata długu, dokonana na pół roku przed złożeniem wniosku o upadłość, na rzecz osób bliskich i osób prawnych powiązanych z dłużnikiem kapitałowo lub osobowo, jest na podstawie art. 128 p.u.n. czynnością prawną bezskuteczną wobec masy upadłości także wtedy, gdy dług ten wynikał z umowy zawartej wcześniej. Dla przyszłej masy upadłości i jej wierzycieli wybiórcza spłata, w okresie ochronnym, na rzecz osób bliskich lub powiązanych kapitałowo, wcześniej powstałych zobowiązań pieniężnych, mogłaby mieć znacznie dotkliwsze skutki niż zawarcie w tym czasie z takimi osobami odpłatnych umów. Nie ma więc racjonalnych powodów, aby objąć działaniem wymienionego przepisu jedynie drugą czynność prawną a pierwszą nie. Przyjęcie, że zapłata przez przyszłego upadłego na rzecz osób bliskich w okresie sześciu miesięcy przed zgłoszeniem wniosku o

upadłość należności wynikających z wcześniej zawartych umów nie jest objęta art. 128 ustawy, w znacznym stopniu pozbawiłoby ten przepis sensu i celu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi - I Wydział Cywilny z dnia 9 kwietnia 2014 r., I ACa 996/13, Legalis 1067289).

Kumulatywnymi przesłankami zastosowania art. 134 p.u.n. są: 1) wystąpienie sankcji bezskuteczności czynności prawnej z mocy prawa i 2) wystąpienie ubytku w majątku upadłego na skutek dokonania takiej czynności. Ponieważ w okolicznościach sprawy zostało jednoznacznie ustalone wystąpienie obu kumulatywnie ujętych przez ustawodawcę przesłanek, Sąd nakazał pozwanej zwrócenie do masy upadłości kwoty 29 274,00 zł, uwzględniając powództwo w całości, o czym orzeczono w punkcie I. wyroku.

W myśl art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi, zaś jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. W wezwaniu do zapłaty z 15 lipca 2015 r. powód określił pozwanej termin na spełnienie świadczenia do dnia 27 lipca 2015 r. Termin ten upłynął bezskutecznie, w związku z czym powód mógł żądać odsetek od dnia następnego, tj. od dnia 28 lipca 2015 r. i od tej daty Sąd zasądził odsetki ustawowe.

Ze względu na zmianę brzmienia przepisu art. 481 § 2 k.c., wprowadzonego z dniem 1 stycznia 2016 r. ustawą z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830), do dnia 31 grudnia 2015 r. Sąd zasądził odsetki ustawowe, zgodnie przepisem art. 481 § 2 k.c. w poprzednio obowiązującym kształcie, natomiast od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 r. (art. 56 ustawy o zmianie ustawy o terminach zapłaty).

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w punkcie I. sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie II. sentencji wyroku na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z wynikiem sporu. Pozwana przegrała sprawę w całości. Na koszty procesu poniesione przez powoda, tj. kwotę 2 417,00 zł, składa się wynagrodzenie pełnomocnika powoda ustalone na podstawie § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 490 tekst jedn.) wraz z kwotą 17,00 zł kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 227 w zw. z art. 217 § 3 kpc i 232 kpc poprzez odmowę przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego na fakty mające znaczenie w sprawie, wadliwie oceniając, iż nie mają one takiego charakteru,
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:
 - a) art. 134 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego poprzez jego błędną wykładnię w zakresie w jakim Sąd uznał prawo powoda do żądania zwrotu równowartości świadczenia wzajemnego w sytuacji, w której czynności prawne zdziałane przez upadłego z określonym kręgiem podmiotów nie wpływały negatywnie na możliwość zaspokojenia w postępowaniu upadłościowym wszystkich wierzycieli,
 - b) art. 128 ust. 1 i 2 w zw. z art. 134 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego polegające na uznaniu, że czynność prawna, o której mowa w art. 128 ust. 1 i 2 prawa upadłościowego i naprawczego zawarta ze wskazanymi w tym przepisie podmiotami uznana za bezskuteczną czyni zasadnym roszczenie z art. 134 p. u. n.

zarzuciła ponadto błędną wykładnię pojęcia „ubytek majątku” w rozumieniu art. 134 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego polegającą na przyjęciu, że ubytek majątku to nic innego jak świadczenie wzajemne z umowy uznanej za bezskuteczną.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania procesowego, z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego. Ewentualnie wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o całości kosztów procesu, o zasądzenie których od pozwanego wniosła wg norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Żaden z jej zarzutów nie okazał się zasadny.

Wbrew zarzutom apelacji, rozstrzygnięcie Sądu I instancji uznać należy za prawidłowe, a ustalenia będące podstawą jego wydania oraz ich ocenę prawną Sąd Okręgowy w całości podziela i przyjmuje za własne.

Przede wszystkim niezasadny okazał się zarzut naruszenia art. 227 w zw. z art. 217 § 3 kpc i 232 kpc. Na wstępie wskazać należy, że stawiając zarzut naruszenia tych przepisów w pozwana dokonywała w apelacji analizy brzmienia art. 128 prawa upadłościowego w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 2016 roku. Tymczasem upadłość spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. została ogłoszona została w dniu 11 czerwca 2015 roku i stosownie do treści art. 536 prawa upadłościowego „w sprawach, w których ogłoszono upadłość przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe”, czyli ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze. Nie ma przy tym znaczenia – wbrew stanowisku pozwanej – kiedy syndyk masy upadłości wniósł pozew w niniejszej sprawie. Czy przed dniem 1 stycznia 2016 roku, czy też po tej dacie. Istotne jest to, kiedy została ogłoszona upadłość (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W., a jak już to zostało wskazane wyżej nastąpiło to przed datą 1 stycznia 2016 roku. Dlatego też dla oceny roszczenia powoda stosować należy przepis art. 128 prawa upadłościowego i naprawczego w brzmieniu obowiązującym przed tą datą, a nie w obecnie obowiązującej treści. Gdyby ustawodawca chciał, aby w stosunku do podmiotów określonych w art. 128 prawa upadłościowego i naprawczego były stosowane znowelizowane przepisy, to dałby temu wyraz w przepisach wprowadzających nowelizację. Tymczasem przeciwnie wprost ustawodawca wskazał, że w sprawach, w których ogłoszono upadłość przed dniem 1 stycznia 2016 roku stosuje się przepisy dotychczasowe.

Jak słusznie wskazywała strona powodowa brzmienie art. 128 p. u. i n. jest jednoznaczne i czytelne: „czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem, krewnym (...) są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości”. Okoliczność bezskuteczności czynności upadłego była w sprawie bezsporna.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, że w kwietniu 2015 roku, kiedy to złożony został przez dłużnika wniosek o ogłoszenie upadłości, jak również przed tą datą prezesem zarządu spółki (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. był mąż pozwanej K. P.. Pozwana wykonywała usługi prawne i consultingowe na rzecz tejże spółki na podstawie umowy z dnia 27 maja 2014 roku. Poza sporem pozostawała również okoliczność, że pozwana w okresie od października 2014 roku do marca 2015 roku uzyskiwała zapłatę za wszystkie wystawione przez siebie faktury w całości. W tym samym czasie byli inni wierzyciele (i nie ma przy tym znaczenia ich ilość), którzy w przeciwieństwie do pozwanej nie uzyskali albo w całości zapłaty za dostawę towaru, za świadczone usługi, za wykonywaną pracę albo w części, albo wcale. Tymczasem pozwana otrzymała zapłatę w całości. Tym samym była ona uprzywilejowana w stosunku do pozostałych wierzycieli, jako że otrzymała zapłatę w całości.

Jak słusznie wskazywała strona powodowa okoliczności podnoszone przez stronę pozwaną zarówno w apelacji, jak i w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, miałyby znaczenie, gdyby powód jako podstawę swojego roszczenia

wskazał art. 127 prawa upadłościowego i naprawczego. Niemniej jednak w niniejszej sprawie podstawą roszczenia nie był ten przepis, lecz art. 128 ust. 1 prawa upadłościowego i naprawczego.

Również sformułowany przez pozwaną zarzut naruszenia art. 217 § 2 kpc w zw. z art. 227 kpc nie był zasadny. Wskazać należy, że Sąd na podstawie art. 217 § 3 kpc może pominąć dowody, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Zgodnie przy tym z utrwalonym orzecnictwem, przepis art. 217 § 2 kpc nie wymaga przeprowadzenia przez Sąd wszystkich dowodów, gdy uznaje, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia. Innymi słowy, sąd pomija środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 czerwca 2013 roku, sygn.. akt II UK 370/12). Wnioskowanie o przeprowadzenie nawet szczegółowo wskazanych dowodów nie obliuguje Sądu rozpoznającego sprawę do przyjęcia wszystkich wniosków w tym względzie. Jest zrozumiałe, że strona zainteresowana określonym rozstrzygnięciem w sprawie stara się doprowadzić do tego wszelkimi dostępnymi dowodami, ale nie wszystkie te dowody muszą zostać przeprowadzone, skoro na podstawie innych, przeprowadzonych dowodów można wystarczająco ustalić okoliczności istotne w sprawie (por. Wyrok SN z dnia 7 sierpnia 2014r., II CSK 775/13). W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy zatem słusznie oddalił wniosek pozwaney o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego. Zmierzał on bowiem do wykazania ewentualnej ekwiwalentności świadczenia pozwaney w stosunku do (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.. Jak wskazane zostało natomiast wyżej, to czy należność za sporne faktury była zwykłą (lub nawet niską) stawką za wykonywane przez pozwaną usługi, nie miało znaczenia dla oceny zasadności bądź braku tej zasadności roszczenia powoda. W przypadku bowiem dochodzenia przez syndyka masy upadłości roszczenia na podstawie art. 128 prawa upadłościowego i naprawczego nie dokonuje się analizy ekwiwalentności świadczeń.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 134 prawa upadłościowego i naprawczego nie był on również zasadny. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 13 października 2015 roku w sprawie IACa 293/15 "Każda czynność prawna odpłatna dokonana przez upadłego w warunkach określonych w art. 128 ust. 1 i 2 p.u.n. jest bezskuteczna do masy upadłości z mocy samego prawa. Sankcja bezskuteczności czynności prawnej nie jest uzależniona od tego czy upadły w zamian uzyskał zapłatę bądź czy kontrahent upadłego spełnił inne świadczenie wzajemne. W konsekwencji bezskuteczność takiej czynności prawnej prowadzi do powstania roszczenia upadłego przewidzianego w art. 134 ust. 1 p.u.n. o wydanie utraconego majątku w naturze bądź jego równowartości. Roszczenie to uzasadnione jest tylko wówczas gdy skutek dokonanej bezskutecznej czynności nastąpiło przesunięcie majątkowe, skutek którego majątek upadłego nie jest taki sam jak przed dokonaniem bezskutecznej czynności". (LEX nr 1842621). Jak słusznie uznał Sąd Rejonowy w okolicznościach niniejszej sprawy przesłanki te wystąpiły. Wskutek zapłaty pozwaney wystawionych przez nią faktur za świadczone przez nią usługi na rzecz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. oczywiście doszło do przesunięcia majątkowego w majątku upadłego polegającego na przeniesieniu własności środków pieniężnych z majątku upadłego do majątku pozwaney. Wskutek tej czynności majątek upadłego nie jest taki sam jak przed dokonaniem bezskutecznych czynności, gdyż upadły zmniejszył wysokość posiadanych środków pieniężnych. Jak słusznie podnosił to Sąd Rejonowy jak również strona powodowa kwestia uzyskania przez upadłego ekwiwalentu w postaci usług wykonywanych przez pozwaną nie ma wpływu na ocenę dokonanych przez upadłego zapłat za te świadczenia jako bezskutecznych i ocenę skuteczności roszczenia powoda. Jak słusznie również podnosiła to strona powodowa nie oznacza to, że kontrahent upadłego – pozwana traci prawo do dochodzenia zwrotu należności za wykonane usługi. Jednakże może tego skutecznie dochodzić wyłącznie w postępowaniu upadłościowym.

Prawidłowo w ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy stwierdził, że w okolicznościach niniejszej sprawy ustalone zostało jednoznacznie wystąpienie obu kumulatywnie ujętych przez ustawodawcę przesłanek wskazanych w art. 134 p. u. n., to jest: 1) wystąpienie sankcji bezskuteczności czynności prawnej z mocy prawa oraz wystąpienie ubytku w majątku upadłego na skutek dokonania takiej czynności. Dlatego też uznając powództwo za zasadne Sąd Rejonowy słusznie nakazał pozwaney zwrócenie do masy upadłości kwoty 29274,00 zł, uwzględniając powództwo w całości.

Wobec powyższego i na podstawie art. 385 kpc orzeczono jak w sentencji.

Ponadto, Sąd Okręgowy zasądził, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1800 zł kosztów postępowania

apelacyjnego. W skład ich wchodzi koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, których wysokość wynika z § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz.1804), w brzmieniu obowiązującym na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, który obowiązywał w dacie wniesienia apelacji przez stronę powodową i który w związku z tym miał zastosowanie w niniejszym postępowaniu apelacyjnym na podstawie §21 w zw. z § 23 tegoż rozporządzenia.

SSO Bernard Litwiniec SSO Bolesław Wadowski SSO Monika Skalska